

ISSN 0134-2266

9 770134 226003

Kahtlane
elukas

Must Klaabu kutsub
maoke võistlema

Fred Jüssi
krüslit

Paksunahalised
tüdrukud

2001
Nr 2

KAHTLANE

LILII REMMEL

LUMESPORTLASED

Timm läheb ema ja isaga Kadriorgu. Selja taga libiseb tal nõori otsas kollane kelk. Jõuluvana tõi. Nüüd läheb Timm esimest korda kelgutama. Vaja ainult sobiv mägi leida.

Ühest mäest laseb hästi palju lapsi alla. Viuhh, viuhh vihisevad kelgud üksteise järel kõrgelt alla. Ja koer, kes paistab Timmist suurem, jookseb kelgutajatega kaasa.

"Kas seal?" pärib Timm. Ta tunneb, et ei tahagi enam oma uut kelku proovida.

Isa vaatab mäge ja ütleb: "See on suurematele lastele. Neile, kes juba oskavad kelku juhtida. Otsime harjutamiseks mõne laugema mäekülje. Säärase, kus vähem lapsi on."

"See on hea mõte," arwab Timm. Nad jalutavad paremat kohta otsima, kollane kelk Timmi kannul.

Seal läheb üks vanaisa. Temagi veab kelku. Kelgul istub väike tüdruk. Tüdruk lehvitab Timmile. Tundub, et tal on väga mõnus nõnda mööda teed sõita. Timm tunneb äkki, et on kõndimisest väsinud.

"Mina tahan ka, et mind sõidutatakse!" teatab ta emale. Laseb nõori tõi teele kukkuda ja istub kelgule.

Emal võtab Timmi sülele ja lausub: "Vaata seda kelku, mida onu veab. See on hoopis teistsugune kui meil. Raudjalastega ja puust istmega. Iste ei ole vastu lund, tekk ka veel peal. Niimoodi ei saa pepu külma. Sinu kelk ei sobi mööda teed sõitmiseks. Sinul on sportlaste kelk."

Isa noogutab: "Sportlaste kelguga lastakse mäest vuhh alla. Siis kohe joostakse mäe peale tagasi, et uuesti alla lasta! See on palju vahvam kui lihtsalt lasta end vedada. Mis sa arvad, kas meie oleme ka sportlased?"

Timm nihverdab end ema sülest välja ja hüüab: "Jaa! Meie oleme sprotlased! Lumesprotlased!"

Nüüd naeravad isa ja ema: "Sprotlased! Sprotlased! Sprotid on õlikalad! Sa oled ise ka sprotisaia süüa söönud. Kuula: meie oleme sportlased!"

Timm naerab kõige rohkem: "Oleme lume õlikalad!"

Aga varsti leiavad lumesporthlased-lumesprotlased just parajalt lauge mäekülje. Ja Timm aina laseb mäest alla ja jookseb siis oma kollase kelguga jälle üles tagasi. Paar korda lubab ta oma kelku emal ja isal ka proovida. Tõesti on tore olla lumesporthlane!

KAHTLANE ELUKAS

Juss läks kooli. Andis ikka astuda. Minna oli tubli kaks kilomeetrit. Rohkemgi, kui poleks olnud salarada. Salarada viis otse üle kadakaisse kasvanud künka. Siis jooksis see sammaldunud kiviaia külje all kruusateeni välja.

Juss pidas salarada ainult enda omaks. Kuid mis see siis oli? Salarajal, tiheda kadaka all lösutas imelik elukas.

"Tere, Juss!" ütles see. "Lähed kooli?"

"Kuhu siis veel," imestas Juss. Asi oli imestamist väärt. Imelik elukas oskas rääkida ja teadis koguni tema nime!

"Võta mind kaasa," lunis imelik elukas. "No võta!"

"Ei tea nüüd," kahtles Juss. Ta hakkas esimesest

ehmatusest juba toibuma. "Kes sa sihuke üldse oled?"

"Sinu arvates olen ma imelik elukas," ütles imelik elukas. "Aga sa eksid. Ma olen hoopis Kahtlane Elukas. Nõnda on mind teie kandis kutsutud. Ma arvan, et see on mu nimi."

"Ja miks peaksin ma mingi Kahtlase Eluka kooli vedama?" küsis Juss.

"Sa ei peagi," ütles Kahtlane Elukas. "Aga võiksid küll. Ma oleksin sulle koolis jube kasulik. Teistele ka."

"Ohoo! Ka ma saaksin sinu eest raha?" elavnes Juss.

"Mismoodi?" ei saanud Kahtlane Elukas aru.

"Noh, kas ma saaksin palju raha, kui ma su näiteks

mõnele maha müüksin?" püüdis Juss selgitada. "Kui palju on palju?" uuris Kahtlane Elukas.

"Tuhat krooni," teadis Juss. "Ei, tuhat viissada. Dollarit."

"Ja see ongi kõik?" imestas Kahtlane Elukas. "Tahad sa ikka tõeliselt rikkaks saada?"

"Tahan küll," ütles Juss. "Rikas on hea olla. Siis ei pea jalgsi kooli kõmpima. Võib sõita audi või mer-suga."

"Siis luba, et ma poen su ranit-sasse," palus Kahtlane Elukas. "Viid mind kooli ja saadki rikkaks. See tähendab targaks."

"Häh, see nüüd mõni varandus!" põlastas Juss. "Mul oleks tarvis raha, mitte tarkust. Seda on mul juba piisavalt. Võin sullegi anda. Ja oma firmaranitsat ma sinuga juba määrima ei hakka! Vaata, miuke sa välja näed! Mul on õud-selt kiire, tšauka!"

Poiss eemaldus kiirel sammul. Kahtlane Elukas jäi põõsa alla konutama. Ta oli kurb. Ja pet-tunud. Juba mitmendat korda oli ta püüdnud pakkuda inimestele suurt tarkust. Kogu töde ilma-ruumist ja kõigest, mis selles leida. Aga imelik küll, seda ei tahetud kuulda.

Nüüd hakkas Kahtlane Elukas võbelema ja vappuma. Äkki ta nut-tis? Aga ei, ta muutis hoopis kuju. Ja värvi. Varsti võis põõsa all näha ilusat hõbedast palli. See paistis natuke läbi ja selle sees sähvatas sädemeid. Siis tõusis pall vaikse surinaga õhku ja sööstis minema. Võib-olla läks ta otsima kedagi, kes oleks ikkagi nõus targaks saama. Kahtlane Elukas ei olnud ehk veel kaotanud lootust.

Illustreerinud HENNO KÄO

Mõmmi-Beebi mossitab. Mõelda, ta on maailmas ainuke kõnelev mängukaru ja saab iga päev hunniku kirju. On kõikide favoriit, aga kodus ei märka teda keegi. Emad magavad, Karutaat loeb uudiseid, Karumemm keedab kohvi. Mis siis ikka, tuleb jälle oma fantaasia tööle panna. Anda endast ise märku. Ainult kas lükata laual fajanss-vaas floksidega ümber või alustada Karutaadiga vestlust kuulsuse üle?

"Karutaat, kas minust on täna ka mõni foto ajalehes?" küsib Mõmmi-Beebi.

"Ohoo, või sina tahad endast fotot näha?" vaatab Karutaat üle ajalehe serva. "Äkki tahad koguni, et sinust tehakse film, frakk seljas? Ja kõik puhuvad fanfaari?"

"Karutaat, sa mõtled väga valesti. Mina ei jahi endale kuulsust, vaid tervele meie perele."

"Ah tahad, et meist kirjutatakse foljeton? No siis on farsss veel täielikum."

"Karutaat, mina räägin tõsiselt, aga sina käänad kõik naljaks. Nii ei tehta," on Mõmmi-Beebi nutu äärel. Ent ta ei hakka tõinama. Karumemm tuleb köögist kohviga ja küsib:

"Noh, filosoofid, mille üle teie siis sõnasõda peate?"

"Eks ikka kuulsuse üle," ütleb Karutaat. "Mõmmi-Beebi tahab meid fakti ette panna, et varsti oleme kõik kuulsad."

"Uih, heldeke, ei meie peres ole nihukest õnnetust vaja!" ehmub Karumemm. "Ma jään ju siis puhta hätta, kui kõigil hakkab korraga pea kuulsusest ringi käima."

Mõmmi-Beebi mossitab veel rohkem. Või tema kuulsus on nende meelest katastroof! Kui nad temast nii pahasti mõtlevad, läheb ta nende juurest minema. Läheb linna liftiga sõitma. Hakkab tsirkuses palju raha teenima ja saab sõbraks fakiiriga. Fakiir ütleb, et laseme tsirkusel panna afišid üles. Afišid ja kuulutused, kus on nende kahe fotod kõrvuti. Las siis Karutaat ja Karumemm joovad oma keefiri ja loevad ajalehest, mida Mõmmi-Beebi ja fakiir tsirkuses teevad. Kui hinnatud nad on!

Heljo Mänd 75
ÕNNITLEMINE!

F-Tähe lugu

HELJO MÄND

Illustreerinud VIIVE NOOR

VOLDEMAR MILLER

Ei taha

Poiss oli hellitatud. Kui talle midagi öeldi, oli esimene vastus: "Ei taha!" Nii oli söögiga-joogiga, pesemisega, mängudega. Ema oli hädas. Tuli vanaema, kuulas, vaatas, ütles: "Viiksin sind vahel enda juurde, aga sina ei taha." "Tahan," ütles poiss. Läksidki. Alguses oli kõik hästi. Koht oli uus, asjad uued. Aga kui vanaema süüa pakkus: "Söö nüüd. See on hea söök, värske kala, just praadisid," siis ütles poiss: "Ei taha. Ma ei taha kala." "Sina ei taha, aga mina tahan," ütles vanaema,

võttis poisi eest taldriku ja hakkas isuga sööma. Poiss vaatas pealt, ütles viimaks "mina tahan ka" ja sõi samuti isuga. Hommikuks oli puder. "Ei taha! Ei taha!" ütles poiss. "Õige jah," ütles vanaema. "Kes putru sööb, kasvab suureks. Sina ei taha ju suureks saada." "Tahan, tahan," ütles poiss ja asus putru sööma. Nõnda sai "ei taha"-st natukesehaaval "tahan, tahan".

Illustreerinud JUSS PIHO

KODU KÕIGE KALLIM

VOLDEMAR MILLER

Vaak vaatas, ütles: "Kõik lähevad, lendavad ära. Miks meie...?" "Las lähevad, viletsad väikesed," arvas Jaak. "Lähevad...Kuhu nad lähevad? Miks?" "Kardavad külma, talv tuleb. Lähevad lõunasse, viletsad, väikesed," ütles Kraak. "Ei lähe ainult väikesed," vaidles Vaak. "Lähevad ka suured, haned ja kured, luiged ka." "Need!" ütles Kraak põlglikult. "Need on soo ja vete linnud, ei ole õiged metsalinnud, ei ole neil metsakodu." "Aga siiski..." ei jäänud Vaak rahule. "Miks peame meie jääma talve külma, kui kõik teised ära lähevad?" "Ei lähe. Ei lähe kõik. Mina ka ei lähe, mina ei karda," tiuksus tihane. "Mina ka, mina ka," säutsus varblane. "Mina

jään, mina ei lähe, mina ei karda." "Kuuled nüüd," ütles Jaak. "Kuuled...need päris väikesed ka ei lähe, ei karda." "Kraaks," ütles Kraak. "Õigesti teevad, et jäävad. Mis sellest kasu, et lähevad. Lähevad, aga pärast tulevad tagasi." "Miks?" tahtis Vaak teada. "Miks, miks! Sellepärast, et kodu ikka kõige armsam," seletas Jaak. "Kõige armsam, kõige armsam," siutsusid ja säutsusid tihane ja varblane kaasa. "Kodu kõige armsam," mõtles ja mõistis viimaks ka Vaak. Ei vaadanud enam igatsusega lahkujatele järele. Jäi koos kaaslastega kodumail talve ootama.

Voldemar 90
Miller
ÕNNITLEME!

MUST MAOKE

HELVI JÜRISSE

Kui teisest linnast vanaema Tambetit vaatama tuli, ütles ta poissi sülle võttes alati: "Oh sina, minu hea Tammu!"

Tambeti ema, vanaema tütar, lausus ükskord selle peale: "Hea Tammu...vanaema, sa ütled nii, sest pole Tammut näinud jonnimas. Ma ütlen sulle, et see on kole."

"Ei või olla," lausus seepeale vanaema. "Ütle, Tambet, kas sa tõesti jonnid ja veel koledasti?"

Tambet näppis vanaema sõrmi ja vaatas maha.

"No ütle vanaemale, tead, ega sellest pole midagi hullu, sinu ema jonnis pisikesest peast ka, aga me saime sellest jagu. Ega jonn ei ole mõni loodusnähtus nagu torm või äike, et selle vastu ei saa. Jonnid sa vahel?"

Ah ema ka jonnis, mõtles Tambet ja tunnistas vanaemale vilksti otsa vaadates: "Mõnikord jonnin."

"Vaata-vaata, või nii on lood," ütles vanaema mõtlikult. "Siis must maoke on leidnud tee, et sinu sisse pugeda."

Tambet pööras näo vanaema poole ja küsis: "Minu sisse? Mis see must maoke on? Kuidas ta minu sisse saab?"

"Kas sa pole mõelnud," alustas vanaema, "et su elu läheb kogu aeg ilusasti edasi, et sa teed seda, mis ema ütleb, et sa saad aru, et nii peabki tegema. Aga ühekorraga on kõik justkui paha. Ema ütleb, et tee seda või teist, tule siia või mine sinna, aga sina äkitselt ei taha, vaat lihtsalt ei taha. Aga miks sa ei taha? Sa justkui ei teagi. Ja ongi jonn käes. Kas sinuga on nõndaviisi juhtunud?"

"On küll," tunnistas Tambet, "aga kus see must maoke on?"

"Ja-jaa," ütles vanaema mõtlikult. "Mina sain mustast maokest teada oma vanaemalt. Mu vanaema elas suure soo serval, kus ilmast ilma võis näha igasuguseid madusid. Ja nähti seal ka musta maokest, seda jonnivingerjat, kes lastele jonnit toob. Aga neid musti maokest on igal pool. Kui sa jonnid, siis on sul must maoke sees."

Tambetil oli suu lahti. Must maoke, ja tema sees?

"Aga vanaema, kuidas ta minu sisse saab?"

"Kulla laps," ütles vanaema, "eks sa ise või mõelda – nii kui sa suu lahti teed, et emale vastu hakata, "ei taha!" karjuda, vupsab maoke su suust sisse ja hakkab su kõhus jonnit üles pumpama. Köht läheb õhku täis ja kisa pääseb valla. Sa ju kisasid?"

"Kisan," kinnitas Tambet. "Aga, vanaema, kuidas ta mu suust sisse saab, ma pole teda kunagi näinud?"

"Loomulikult mitte," ütles vanaema, "sa ei saagi näha, ta on ülikiire, tal on valguse kiirus. No kas sa näed valgusekiire teekonda, kui lambinupule vajutad? Kui sa näeksid musta maokest, siis poleks ju mingit jonnit. Sa lihtsalt ei laseks sellist musta vingerjat oma suhu."

Emal oli seisnud selle jutuaajamise vältel sealsamas kõrval ja lausus nüüd: "Eks ole, vanaema, kui jonn tahab tulla, tuleb suu kinni hoida?"

"Väga õige," nentis vanaema, "kohe kui on jonnitunne – suu kinni."

"Aga kui must maoke on ikkagi sisse saanud, mis siis?" küsis Tambet.

Vanaema vaatas naeratades emale otsa ja lausus: "Selle vastu on suurepärase rohi – sa pead hakkama neelama, neelama ja neelama. Varsti teed sa väikese pumpsu ja oledki maokest lahti."

Õhtul voodis ütles Tambet emale: "Homme, kui jonn tuleb, hakkama neelama ja neelama. Ma tahan seda musta maokest näha siis, kui pumps tuleb"

Auu! Raamatusõbrad!

Kas olete märganud, et muinasjutud rändavad nagu mina, suur rännumees KLAABU? Lausa ühe rahva juurest teise juurde? Ja et pikal teel on muinasjutud mõnevõrra muutunud? See muinasjutt siin on Slovakkias. Aga peaaegu samasuguse sisuga lugu tuntakse hästi ka Eestimaal.

Tule osale **KLAABU LOTERIIS**. Loe üles, mis meie loos on teisiti! Lisaks sellele kirjuta ise õige väike uus muinasjutt samade tegelastega!

Mõnusamad lookesed TÄHEKE avaldab.
Vahvamatele lugudele KLAABU preemiad!

UBA!

KES END LÕHKI NAERIS

Palju-palju aastaid tagasi hakkas üks metsahüüdis elav moor pliidi alla tuld tegema. Kui ta peotäie õlgi tulehakatuseks pliidi alla torkas, langes üks kõrs põrandale. Kui ta tuha all hõõguvaid süsi kõrgemale kergitas, kukkus üks hõõguv kübemeke kõrretüki kõrvale. Ja kui ta ube potti valas, juhtus seesama lugu ühe oaga.

Hõõguv sötükike hakkas esimesena pahandama:

"Mis kord see küll on! Siin me nüüd kolmekesi lebame, ja moor ei tee meist väljagi. Mingem õige laia maailma rändama."

Mindigi. Keskpäevaks jõudsid rännumehed väikese oja kaldale. Ojal polnud ei silda, ei purret.

"Kuule, kõrs," pani hõõguv söeke ette. "Kui sa pikali heidaksid, võiksim sinust kena purde saada."

Õlekõrs heitiski. Hõõguv söekübe seadis end teisele kaldale minema. Pool teed jäi juba selja taha, kui jalge alt hakkas äkki suitsu tõusma. Ja siis käis sulpsatus. Sötükike oli silla katki põletanud. Sisinal vajus ta vette.

Uba naeris nii, et vats lõhki kärises. Õnneks juhtus parajasti üks rätsepmeister mööda minema. Ta haaras nõela ja õmbles prao kiiresti kinni.

Nüüd sa siis tead, miks oal triip üle kõhu on. Naera veel teiste õnnetust!

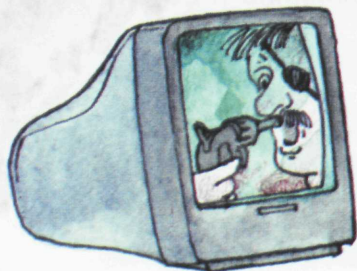

VALERIA RÄNIK
Unejutt

MILLAL MULLAL PUHKUS ON ?
EI TA TALVEL MAGA.
TEMA SEES ON PEIDUS UUS
MURU ÖRN JA VAGA.

MILLAL KUULGI PUHKUS ON ?
EI TA PÄEVAL MAGA.
PÄIKSE VARJUS PEIDUS TA
VALGUST IKKA JAGAB.

MILLAL SINUL PUHKUS ON ?
SINAGI EI MAGA.
UNEMAALE LÄHED VAID,
JAHID SEIKLUST TAGA.

VALERIA RÄNIK
Ära sega

KASUISA VAATAS
OMA LÕOMAFILMI.
VÄIKEÕDE NURUS
OMA LOOMAFILMI.
EMA KÜÜRIS, SEEGA
ÜTLES: ÄRA SEGA,
KÄIS VIST TAHMA-TOOMAS
MEILE TAHMA TOOMAS.
ÜTLES VEND: SEE KAST ON
ARVUTI PROTSessor.
MIDA KÕIKE OSKAB
ARVUTI-PROFESSOR !
ARVATI, ET ARVUTI-
MÄNG EI JÄÄ MEIL KÄNGU.
AGA MINA TAHTSIN
ÜHIST LAUAMÄNGU...

VALERIA RÄNIK
Muutlik suvi

LÄKSID KORD PÕLLULE MARI JA MURI.
PÄIKESEST PRUUNIKS SEAL VÄRVUS TURI
MARIL, KUID MURI, KES JOOKSIS TA EES,
ÜLENI NÖRIS ES VIHMAVEEST.

PÖÖRASID METSA SIIS MURI JA MARI.
PIKK OLI KÕRGETE KUUSKEDE VARI...
EHK TEGI LOODUS SIIN MÕNE VEA ?
EGA MA ISEGI TÄPSEMAT TEA.

MARIKA JOHANSON
**Lumi, lumi,
lumesadu**

HUVITAV, KAS LUMESADU
ALGAB VIKERKAARE SEEST?
MIKS SIIS MUIDU LUMI KÜÜTLEB
TUHANDETES VÄRVIDES?

J A MIKS MUIDU VALGE HELVES
VÄIKSEKS VIHMAPIISAKS MUUTUB
NIIPEA, KUI PÄIKE LÄHENE B
JA SOOJUS-VALGUS TEDA PUUTUB?

ANDRUS NORAK
Kameeleon

ON ÜKS LOOM, KES MINNES NÄRVI
VAHETADA OSKAB VÄRVI.
MIS VÄRVI LOODUS ÜMBER ON,
ON SAMA VÄRVI KAMEELEON.

TAL ON PIKK JA RULLIS KEEL,
MUIDKI VEIDRAID ASJU VEEL.

AGA MINA MÕTLEN ÜHA,
KUI MEIL TULEB RIIGIPÜHA,
KAS TA LÄHEB SINI MUSTA VALGEKS.

ANDRUS NORAK
Kiviaeg

KIVI OTSAS KIVI –
SEE ON KIVIAED,
TERVE KIVIRIVI,
KIVID RAUD JA PAE.

SUURED PÕLLUKIVID
ÜMBER PÕLLUVILJA.
UDUS LEHMARIVI
KOJU TULEB HILJA.

SAMMUB PIKI AEDA
KARI KARJAMAALE.
ÜLE AIA KAEDA
LAPSENA EI SAA ME.

MIS ON TEISEL POOL
EI PRAEGU PAISTA KÄTTE.
MIS ON TEISEL POOL
SAAB NIIKUINII SU KÄTTE.

VANAST AJAST VESTAB
VANA KIVIAED.
KIVIDE JAOKS KESTAB
IKKA KIVI AEG.

P.Rea

VENNO LOOSAAR

Gloobus ja elevant

KORD GLOOBUS ELEVANDILE
TÄHTSALT ÜTLES NII:
MU PEAL ON MANDRID, METSAD, MÄED,
SAARED, JÄRVED, LINNAD, JÕED.
TÄDID, ONUD, ISAD, EMAD –
MINU KUKIL ON KA NEMAD.
ILMA MINUTA EI SAA
KEEGI ILMAS ELADA.

NII GLOOBUS VANTI ÕPETAS
JA JUTU SAMAS LÕPETAS:
RASKUSI MA SUURI KANNAN,
SILMAD SULGI ETTE ANNAN.

KUULAS ELEVANT JA MÕTLES,
GLOOBUST TUNNUSTADES ÜTLES:
TÕESTI TUGEVI OLED SA.
KAS VÕIN SU PEALE TOETUDA ?

VENNO LOOSAAR

Lomp

MIS SA TEED, MIS SA TEED,
PORILOMP ON KESET TEED !

EI SAA ÜLE, EI SAA ÜMBER,
KODUST TOO NÜÜD KASVÕI ÄMBER,

ET SAAKS TÜHJAKS KANDA LOMBI,
MUIDU AINULT RINGI KÕMBI.

Illustreerinud PRIIT REA

AMMUSED LOOD

(75 aastat tagasi ilmunud ajakirja LASTE RÕÕM numbrist)

Korstnapühkija JA KOKK

Väikesel korstnapühkijal oli taskus ainult paarkümmend penni. Ta oli väga näljane ja jäi ühe söögimaja akna taga seisma. Nõnda seisis ta mõne minuti magusat lõhna nuusutades ja katsus endale ette kujutada, et ta sööb lõunat. Seal tuli kokk korraka välja, märkas poissi ja ütles talle:

"Sa vaata vaid! Pead mulle poole lõuna eest maksma, sest oled poole lõuna headusest juba lõhna tundes maitsnud!"

Poiss vastas, et ta seda ei tee ja küsis politseinikult, kes juhtus parajasti mööda minema, kas koka niisugune nõudmine on ikka õiglane.

"Kui palju sul raha on?" päris nüüd politseinik.

Poiss kostis, et tal on taskus ainult paarkümmend penni.

"Võta see raha taskust välja ja kõlista peos!"

Poiss tegi nagu politseinik oli käskinud. Siis pöördus korralvur koka poole ja ütles:

"Poiss nuusutas teie lõuna lõhna ja teie kuulsite vastutaks tema raha kõlinal. Ma arvan, et ta on teile ausalt tasunud."

Hiljuti möödus 100 aastat eesti lasteajakirjanduse sünnist.

KRÜÜSEL

Neil, kel kevadel või suvel Pakri poolsaarele, panga peale asja, maksaks pilku teritada ja tähele panna umbes haki suurust lindu, kelle mustal sulekuuel suur valge tiivalaik silma hakkab. Kui ta kivil või kaljueendil just ei lösuta, siis on näha ka erkpunased lestjalad. Lendama on meie lind nobe, aga kui veepinnale laskub, siis niisama nobe ka ujuma ja sukelduma. Jutt on krüüslid.

Krüüsel on läbi ja lõhki merelind. Eesti randades kohatakse teda tõesti harva kusagil mujal kui Paldiski juures Pakri pangal. Inimest ta eriti ei pelga, aga see on kaljujärsakuil elutsevate merelindude puhul üsna loomulik. Neil pole ju inimestega eriti tegemist ja selle pärast ka mitte

eriti palju kurbi kogemusi. Kaljustel ookeanisaartel ja -rannikutel on krüüslid küll ka võrkudega toiduks püütud ja kütitud, aga mitte Eestis. Ka on kaljulõhedesse peidetud krüüslipesade juurde köiega laskumine õige ohtlik. Eestis on krüüslid haruldaste lindudena pealegi looduskaitse all, niisiis saavad nad siin rahus elada. Merel võivad neile muidugi saatuslikuks saada kalavõrgud ja laevadelt vette sattunud õli.

Avamerel ja lahvandustel nähakse krüüslid kogu aasta vältel, kuid pesitsuspaikadesse tulevad nad aprillis, võib olla ka, et juba märtsikuul. Et niiske ja külm pesa kusagil kaljulõhes ühele või kahele pojale mingeid mugavusi ei paku, siis on nende titesulestik eriliselt tihe ja soe. Toiduks toovad vanemad lastele kalu ja krevette. Umbes kuu aega pärast munast koorumist teevad krüüslitibud pesast oma esimese liuglennu merele ja sinna nad siis ka jäävad. Kui kõik linnulaada krüüslid merekõlblikuks on saanud, siis võetakse ühiselt ette rännutee mereavarustele.

FRED JÜSSI tekst ja fotod

Sõbrapäev

Kas ei ole ilusa nimega päev? Kõik me ju tahame, et meil oleks sõpru ja teisedki meid oma sõpradeks peaks.

Sõbra- ehk valentinipäeva tähistamine sai alguse vanast Roomast. Legend räägib, et kunagi elutsesid seda linna ümbritsevates metsades suured hundikarjad. Roomlased palusid abi jumal Lupercuselt. Ja Lupercuse abil suudetigi hundid linnast eemale peletada. Jumala auks hakati aga igal aastal pidama

Martin Saare kavandist saab mark

kevadisi pidustusi Lupercalia.

Poisse ja tüdrukuid kasvatati vanas Roomas rangelt eraldi. Lupercalia pidustustel tehti erand. Peo eelõhtul kirjutati tüdrukute nimed tahvlikestele ja pandi urni, kust iga poiss ühe tahvli võttis. Poiss pidi valitud tüdruku kaaslaseks olema kogu pidustuste aja.

Kõigile sellised kombes ei meeldinud. Valitseja Claudius II keelas isegi noorte abielud ja kihlused. Rooma preestriks oli sel ajal Valentine. Legend räägib, et Valentine aitas noortel salaja abielluda. Selle eest mõisteti ta aga surma. Hukkamine toimus 14. veebruaril, arvatavalt aastal 270. Legend Valentines – sõpruse ja armastuse kaitsjast – on levinud aastasadu ja levib ikka edasi. Elu sõpradeta ja armastuseta oleks ju tohutult kurb.

Oma parimaid tundeid teise inimese vastu on aegade jooksul avaldatud mitmeti: rääkides, lauldes või kirja teel. Kõige popimaks sõbrapäeva õnnitluseks on aga juba aastasadu valentinipäeva kaardid. Esimene teadaolev valentinipäeva kaart pärineb Inglismaalt ja see saadeti teele aastal 1415. Inglismaalt on sõbrapäeva tavad levinud paljudesse maadesse, ka Ameerikasse, Hiinasse, Jaapanisse.

Eestis on sõbrapäeva peetud veidi üle 10 aasta. Veel on sõbrapäevani aega. Mõtles, kuidas sõpru meeldivald üllatada. Parim on isetehtud kaart soojade soovidega ja mõne vahva ettepanekuga. Näiteks: kohtume ja lähme metsa kevadet otsima.

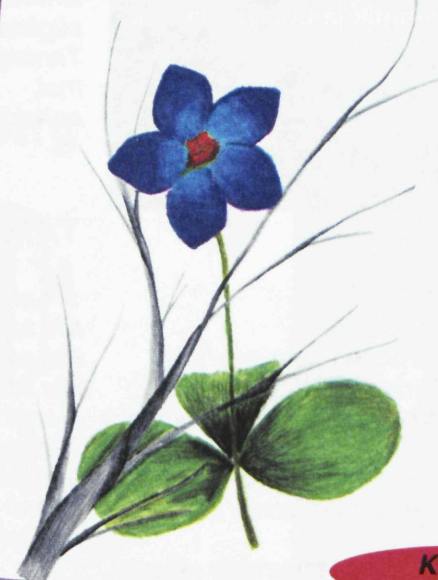
Eesti Post korraldas hiljuti margi konkursi. Parimast kavandist saab mark veel enne sõbrapäeva.

Piltidel näed margi kavandeid sellelt konkurssilt.

ELLU MARANE

Karl-Alari

Kristi

Maria

SINA KENA TAMMEKENE

TÄHEKESE toimetuse laual on suur pakk Jüri Gümnaasiumi laste kirjatöid.

"Meie koolilaul algab sõnadega: "Iidse tammiku juures suur maja..." kirjutab Kaisa Kaseorg.

"Meie klassis on kõigil oma tamm ja ka üks ühine tamm," kirjutab Kadi Pärg.

Eestimaal on säilinud vähe põliseid tammikuid. Neist tuntumad on Lehmja tammik Jüri Gümnaasiumi juures, Saue tammik ja Loode tammik.

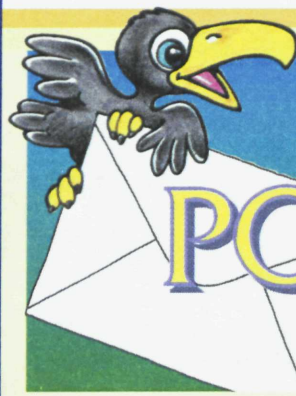
"Tamm on Eestimaa ilusaim puu. Tammepärgi pannakse kuulsatele inimestele kaela austuse märgiks," kirjutab Margus Koppel.
Kõik õige.

UHKED KA TALVEKUUL

Ükskord ammu oli üks suur lage plats, kus tammed muusika saatel tantsisid. Muusika lõppes ja tammed jäid seisma. Nad ootasid uut lugu, kuid kui muusika jälle algas, olid vahepeal tammedele juured alla kasvanud.

Nüüd saavad ainult tammede oksad end tuules kõigutades tantsida.

Kahe Lehmja tammikus kasvava puu kohta on aga niisugune legend: Kitsal tammikut läbival teel said kokku kaks pulmavoovi. Üks neist pidi teed andma. Õnnetuseks ei jõutud kokkuleppele, kumb pulmarong peaks seda tegema. Läks tülik ja kakluseks. See ei meeldinud metsahaldjale. Ta muutis ühest paarist pruudi, teisest peigmehe tammeks. Nii nad seisavad karistuseks tänapäevani teine teisel pool teed.

Lookesi ja luuletusi tammedest kirjutasid Jüri Gümnaasiumi III b kl, IV a ja IV b kl õpilased.

POSTIPAUN

Tammed on uhked, neil õied kui lühtrid, sügistul neilt kõik lehed pühkind. Tammed on uhked ka talvekuul külmal, mütsid neil lumest, ei lödise külmast.

Kaisa Kaseorg

TAMME ELU

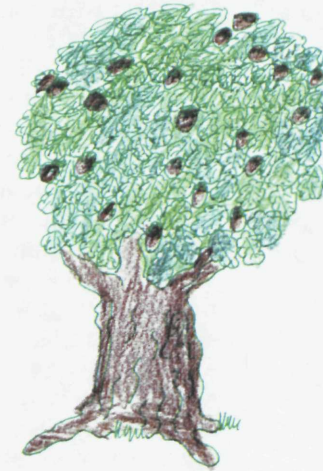
Kui sa seisad tamme ees, siis tamm on suurem sinu ees. Kui sa vaatad tamme tüve, siis sellega saab võrrelda teiste puude tüve.

Tamm elab sada aastat või kuud, aga tal puuduvad luud. Tamm ei ole nagu mees, aga tal on elu sees.

Jürgen Pallo

VANAVANAISA LUGU

Minu vanavanaisa nimi oli Voldemar. Kui ta noor oli, kogus ta tammetõrusid. Ta kandis neid sageli taskus. Ühel raskel päeval, kui Voldemar koolist koju tuli, kukkusid mõned tõrud taskust välja. Sellest on möödas palju aastaid. Vanavanaisa taskust kukkunud tõrust kasvas suur tamm. Vanavanaisa ei ole enam meie keskel, tema tammelt saan ma aga igal sügisel priskeid tõrusid.

MIKK ELLAMA

Alati, kui me isaga tamme alt tõrusid korjame, tuleb meelde vanavanaisa.

Ottomar Tamm

ÜKSIKU TAMME LUGU

Elas kord üks väga üksik tamm, kellel ei olnud sõpru. Ta oli teistest puudest palju võimsam ja suurem. Ühel päeval hüüdis tamm kasele: sa oled ju peaaegu sama pikk kui mina, hakkame sõpradeks! Kask vastas, et nad ei sobi kokku. Tema on must-valge kirju, tamm aga pruun. Järgmisel päeval soovis tamm, et kuusk võiks temaga rohkem rääkida. Kuusk vastas selle peale, et pole aega, peab okkaid kandma. Ka talvel, kui tamm puhkab. Möödus veel päev. Nüüd hüüdis tamm mäнди ja küsis, kas see ei

võiks tema sõber olla, sest ta on sama suur, võimas, kõrge ja mitmeharuline. Aga mäнд vastas, et ta ei sobi tamme sõbraks, sest ta on okastega. Sellest ajast peale ei kasva tamme lähedal enam palju teisi puid. Meie tamm on istutatud aastal 1957. Ta on nüüd 43 aastat vana.

Sten Kristjan

KODUKOHA TAMMIK

Lehmja tammiku suuruseks on ligikaudu 9 hektarit. Tammiku kõige suurema puu nimi on Peigmees. Tema laiuseks on 3,82 m, kõrguseks aga 11-12 meetrit. Sügisel saab tammikus pähkleid korjata, kuna tammede ümbrusesse on kasvanud sarapuud. Kevadel katab tammikut õrn sinilillevaip. Tammikus saab ka kiikuda. Jaaniõhtul tehakse seal suur lõke, mille ääres tantsitakse ja lauldakse. Mul on hea meel, et minu kodukohta lähedal on selline tammik.

Kathriin Karus

TÕRUD VARUKS

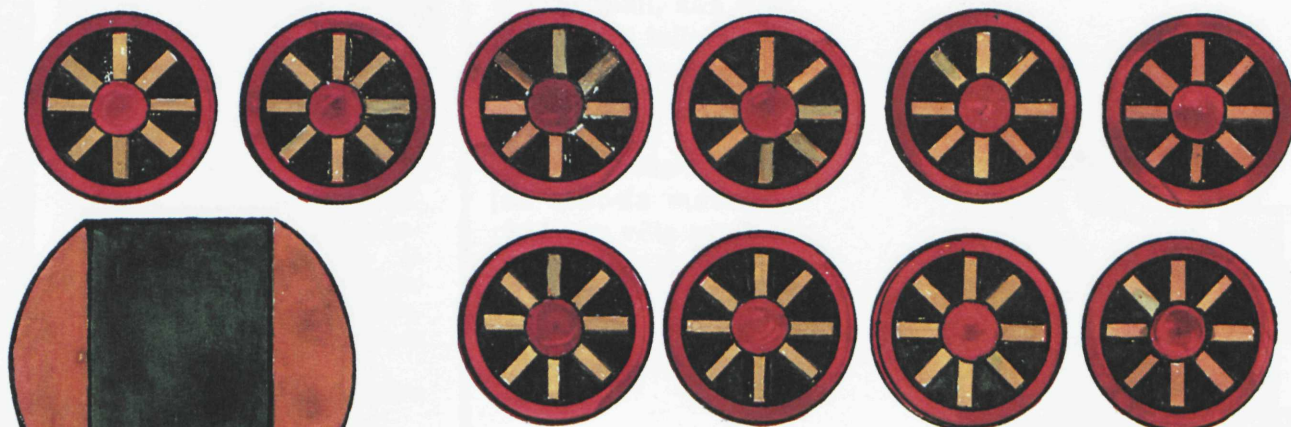
Metsas suure tamme all kõndis orav karvapall. Ta leidis palju tõrusid ja kogus talveks varusid.

Mikk Ellama

VÕIMSALT KOHISEB

Tammesid ju kasvab harva, lehed on neil kullakarva. Võimsalt kohiseb me tammik, tuuline kui õues hommik.

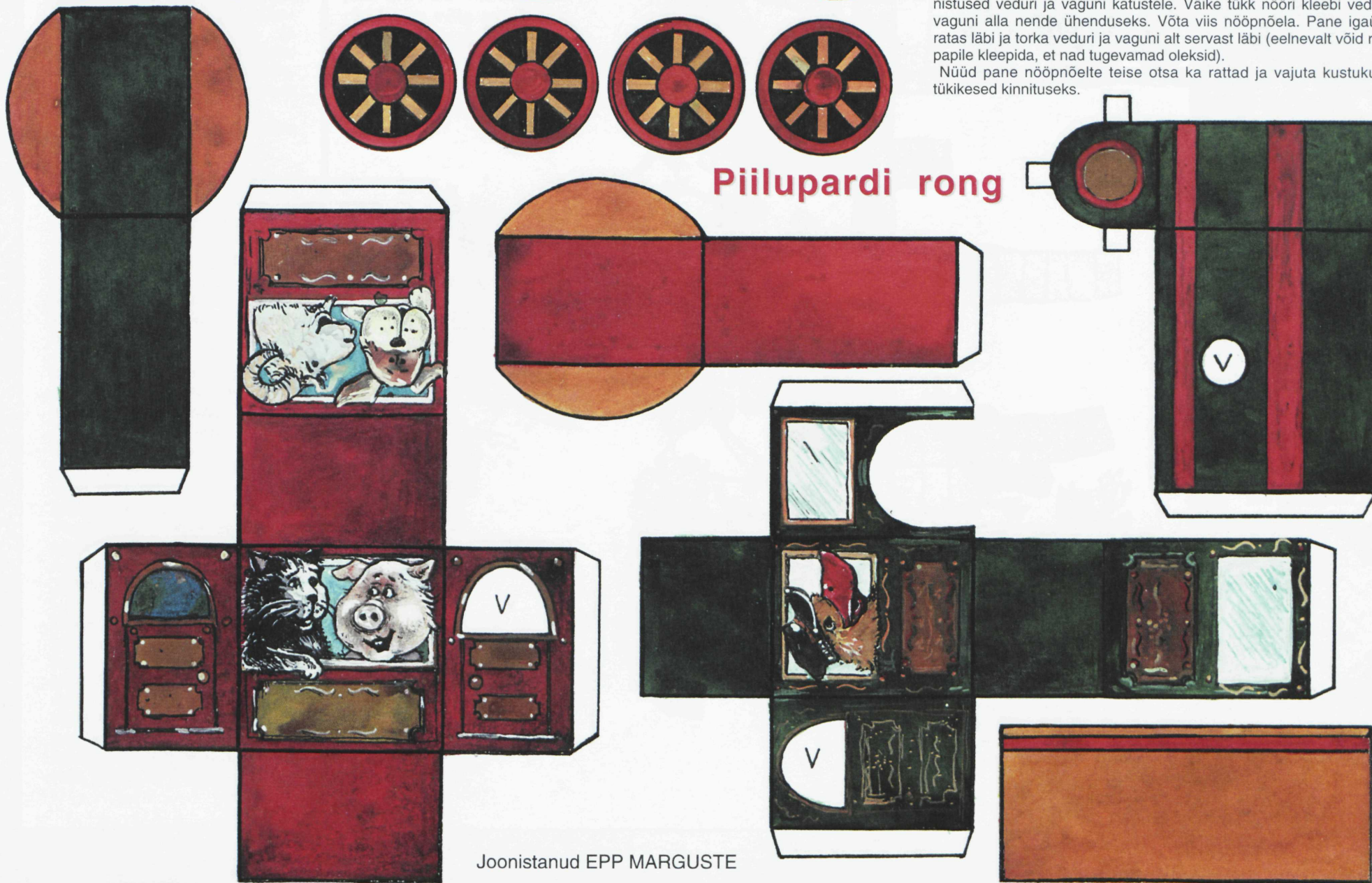
Andra Laurand

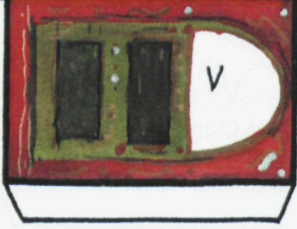
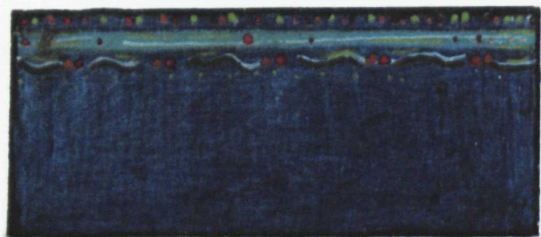
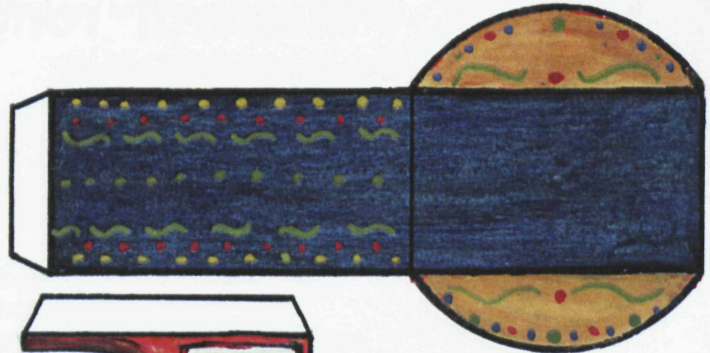
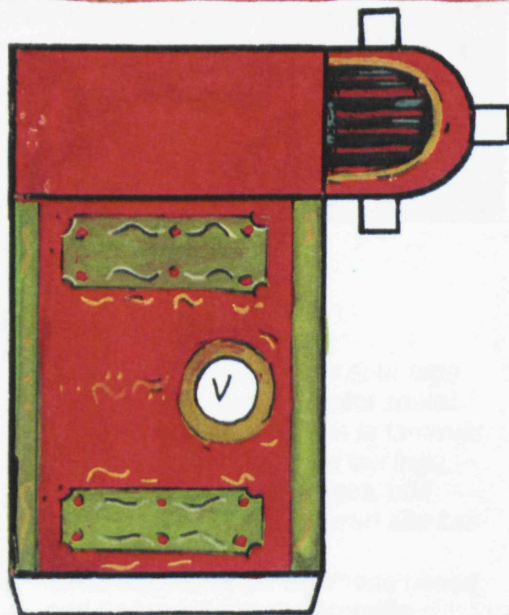
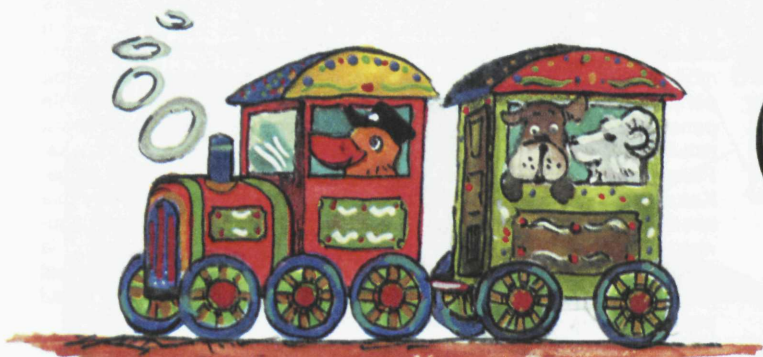

Lõika kõik osad välisserva mööda välja Samuti tuleb ära lõigata V tähega märgitud kohad. Voldi loomadega vagunist risttahukas. Selleks pane valgetele ribadele liimi ja kleebi kokku. Tee samuti ka veduri kabiiniga, kus on Piilupart. Nüüd voldi veduri mootori musti jooni mööda üles. Keera pikem osa kumeraks ja kleebi selle valge riba põhja külge. Mootori eesotsa kolmele väikesele valgele ribakesele pane liimi ja kleebi need kumeraks keeratud osa serva alla. Keera ristkülikulli ja pane ta mootori sees olevast august sisse korstnaks. Pane mootor veduri kabiini avaest sisse ja kleebi selle põhja külge. Katuse kaunistustel voldi osad musti jooni mööda üles. Pikem osa keera üle poolkaarte ja kleebi valget riba pidi põhja külge. Kleebi kaunistused veduri ja vaguni katustele. Väike tükk nõõri kleebi veduri ja vaguni alla nende ühenduseks. Võta viis nõõpnõela. Pane igaühel ratas läbi ja torke veduri ja vaguni alt servast läbi (eelnevalt võid rattad papile kleepida, et nad tugevamad oleksid).

Nüüd pane nõõpnõeltele teise otsa ka rattad ja vajuta kustukummi tükikesed kinnituseks.

Piilupardi rong

HIIR HERBERTI KIRJAKONTOR

Taiki-Viia Tungal 9 a

Soovin leida kirjasõpradeks 9-10 aastaseid poisse ja tüdrukuid. Minu hobid on TV vaatamine, rulluiskeudega sõitmine, klepsude kogumine, lugemine, kirjutamine ja astroloogia. Mulle meeldivad väga loomad. Minu lemmikbändid on Spice Girls ja Britney Spears.

Address: 10616 Tallinn, Tedre 81-44

Vastan kõigile!

Märt Tamberg 10 a

Soovin leida kirjasõpra vanuses 9-11 a.

Minu huvid: sport, kalapüüdmine, kitarr.

Võiksite saata ka foto.

Address: 72716 Paide, Kuu 13-3

Andra Puusaare 10 a

Sooviksin kirjasõpra vanuses 8-11 a. Kirjutada võivad nii poisid kui tüdrukud. Oleks hea, kui lisad ka foto.

Minu huvialad on käsitöö ja laulmine. Käin muusikakoolis. Meeldib ujuda. Kogun klepse. Vastan kõigile, kes kirj vahetust soovivad!

Address: 72712 Paide, Tööstuse 18-39

Liina Laanemets 9 a

Ma tahan leida kirjasõpra, palun, avaldage mu aadress.

Minu huvialad on moodide joonistamine, ingliskeelsete ristsõnade tegemine, luuletuste väljamõtlemine ja võimlemine.

Address: 72231 Järvamaa, Türi vald, Ülejõe 16, Poaka küla

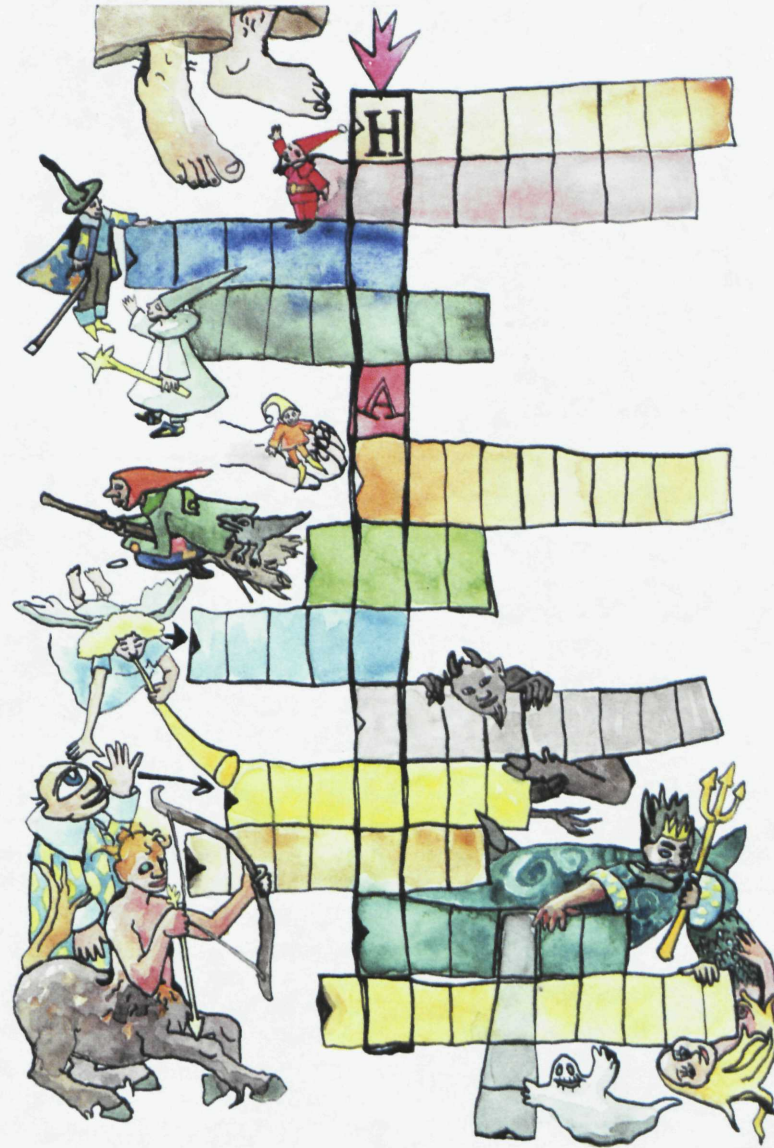
Mis oli käabusme-
hikese nimi, kes Nils
Holgersoni tolle hooli-
matuse tõttu väike-
seks põialpoisiks
nõidus, nii et Nils
kodu hane Martini sel-
jas mööda maailma
rändama võis minna?
Selle ristsõna õige
lahendamise korral
saad ülevalt alla
lugedes seda teada.

Kelle kodu on
labürindi keskel?

Uuri välja, kuidas
jänes mööda kollast
teed porgandini jõuab!

Joonistanud MARGOT KASK

PERIOODIKA AS
Lasteajakiri
TÄHEKE

Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse aadress:
Pärnu mnt 67a
10134 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel 6 463 697

Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel 6 463 697

Kunstiline
toimetaja
PRIIT REA
tel 6 463 697

Tähekest saab
tellida
faks: 6616 089
e-mail
tell @tallpost.ee

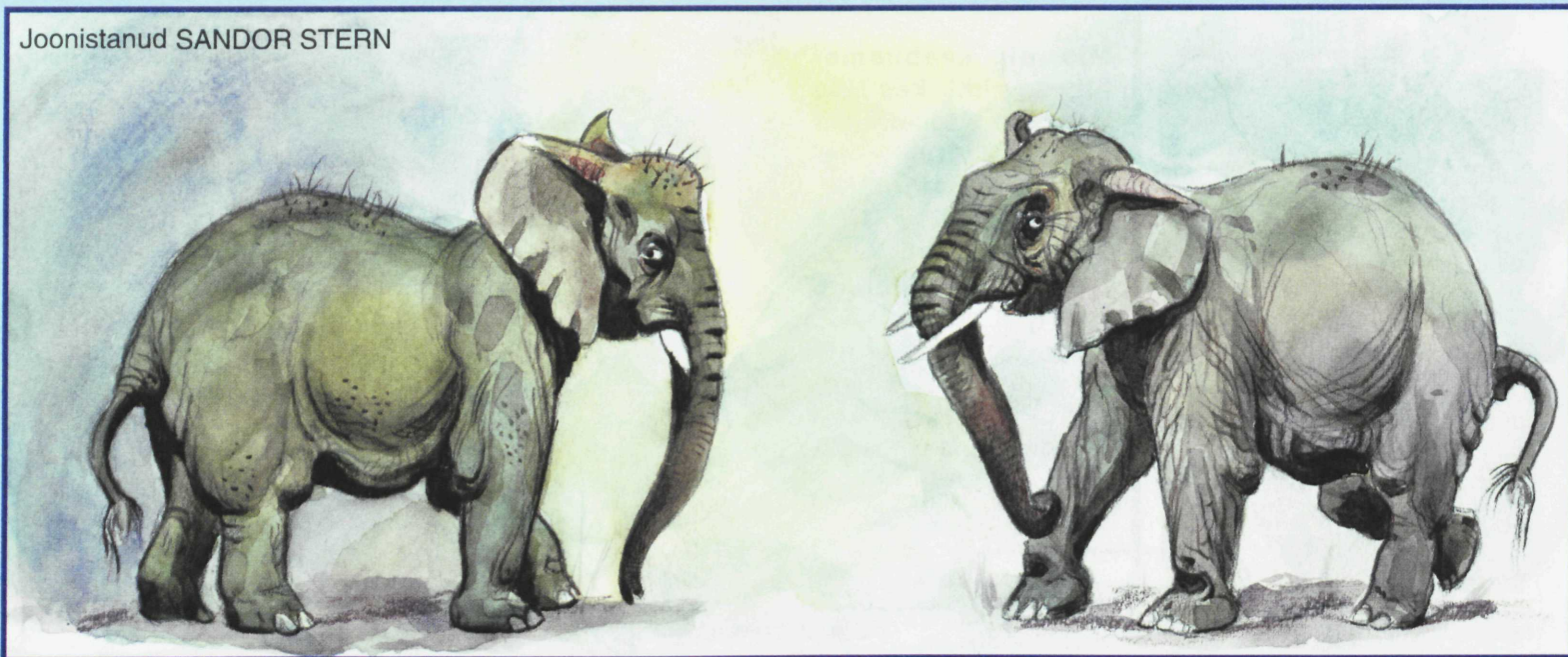
Trükk
AS Printall
Tatari 64
10134 Tallinn

ESIKAANE
JOONISTAS
HENNO
KÄO

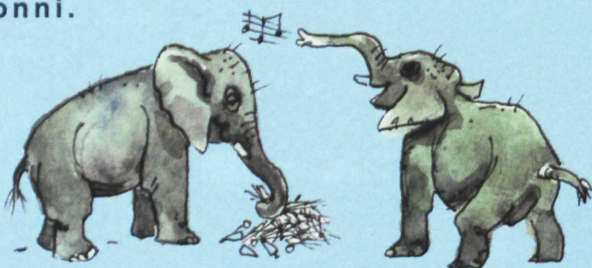
Paksunahalised Tüdrukud

Joonistanud SANDOR STERN

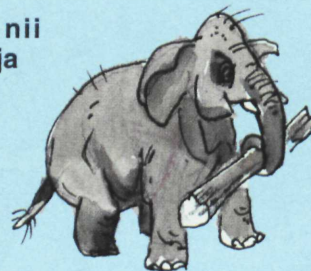
Lubage end tutvustada: oleme kaks elevandi-tüdrukut Fii ja Troi. Mina, Fii, olen pisut täidlasem ja vähem kortsus kui Troi. Kortsud pole meil mingi iluviga, vaid elevantide hulgas isegi inn, nagu tänapäeval on kombeks öelda. Olime juba siis kortsus, kui kaugel Aafrikas sündisime.

Ja siis tabas meid õnnetus – jäime kolmekesi orbudeks. Inimesed võtsid meid oma hoole alla ja meid toodi Tallinna Loomaaeda. Meie kolmas saatusekaaslane on elevandipoeg Karl. Tema elab eraldi, sest on väga vigureid täis ja ei ole seltskondlik. Siia saabudes olime üsna tillukesed ja kaalusime vaid pisut üle tonni.

Nüüd kaalume nii nelja tonni ringis ja plaanime veel kasvada. Ise arvame, et me pole päris loomad. Oleme elevandid.

Lont on see, mis meid teistest loomadest eristab. Ja uskuge, see lont on ikka lõpphea asi. Sa võid seda niisama oma rõõmuks kõigutada. See on ka suurepärase pasun. Londiga saame nuusutada kõiksugu asju, sügada silmi või kõrvatagust. Tõmbad aga londi vett täis, siis saad vihmutada nii ennast kui teisi või kallata see vesi kurku, et janu kustutada. Selle ninapikendusega oleme võimelised sendise mündi maast üles tõstma. Ja kui vaja, siis tassime londiga raskeid esemeid või loobime neid kuhu süda lustib. Londi abil teeme heintest, vihvadest parajad suutäied ja pistame siis suhu. Kui soovime mõnda paharetti karistada või sõbrale pai teha, siis tuleb jälle londi appi. Kahju kohe, et teil lonti pole. Peate kõike oma

esijäsemetega tegema.

Talitajad on meil väga toredad. Nad toovad meile heinapalle, porgandeid, õunu, saia ja palju muud suupärast. Oleme tohutu söögisuga. Me saame isegi kirsimahla, aga see valatakse kruusist otse kurku. Suu jookseb vett kui meenutad. Iga päev oleme ligi tund aega sooja duši all. See on päeva tipphetk. Selle nimel täidame heatahtlikult kõiki ingliskeelseid käsklusi ja andestame sellegi, kui talitaja meid kõrvust sikutaks või kukile roniks.

Eks tulge ja vaadake meid. Oleme enamasti väliaias. Kohtumiseni!

SANDOR STERN

